

**Ενότητα 22, Ο Οδυσσέας αναγνωρίζεται
από τον Τηλέμαχο**

Οδύσσεια Α΄ Γυμνασίου

Απαντήσεις ερωτήσεων σχολικού βιβλίου

σχ. βιβλίο (σ.σ. 129-130)

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του σχ. βιβλίου (σελ. 129-130)**A. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ****Αναγνώριση του Ορέστη από την αδελφή του, την Ηλέκτρα**

[Η Ηλέκτρα ζούσε δυστυχισμένη στα ανάκτορα των Μυκηνών, όπου βασίλευε ο Αίγισθος και η Κλυταιμνήστρα (μετά τη δολοφονία του Αγαμέμνονα), και περίμενε εκδικητή τον Ορέστη, που μικρόν τον είχε φυγαδεύσει στη Φωκίδα. Στο ακόλουθο απόσπασμα ο Ορέστης, που έχει επιστρέψει, συναντά την αδελφή του.]

ΗΛ. Ξέρεις ποιον καλούσα στις ευχές μου;

Ορ. Ξέρω. Τον Ορέστη λαχταρούσες· λιώνοντας.

ΗΛ. Και που τον λαχταρούσα μήπως εισακούστηκα;

Ορ. Εγώ είμαι. Μην ψάχνεις άλλον από μένα.

ΗΛ. Ξένε, γιατί; Κακό μου πλέκεις δόλο;

Ορ. Ο ίδιος τότε· εναντίον μου.

ΗΛ. Περιπαίζεις τα δεινά μου.

Ορ. Και τα δικά μου τότε.

ΗΛ. Ορέστη να σε πω; Είσαι ο Ορέστης;

Ορ. Τον Ορέστη βλέπεις. Το απίστευτο.

[Ο Ορέστης παρουσιάζει σημάδια που πείθουν την αδελφή του – και συνεχίζει:]

Κράτα την· κράτα την τη χαρά σου μην ξεσπάσει.

Μας μισούν οι πιο δικοί μας.

ΗΛ. Αχ λαχτάρα γλυκιά του πατρικού μου. Μόνη!

Δάκρυα και ελπίδα μου

Της γενιάς μας σωτήρα

Τα χέρια σου τα δυνατά θα το ξαναπάρουν

το πατρικό μας.

Των ματιών μου χαρά είσαι· τετράδιπλη.

Πατέρα μου σε λέω

Μάνα μου είσαι. [...] Εκείνην τη μισώ.

Και της σφαγμένης αδερφής μας [= της Ιφιγένειας]

είσαι ο πιστός ο αδερφός. Ο εκδικητής.

Να μας συντρέξει μόνο η Ισχύς και η Δίκη

και πάνω απ' όλους ο Δίας ο μέγιστος.

(Αισχύλος, Χοηφόροι, στ. 216-245, μτφρ. Κ. Τοπούζης, εκδ. Επικαιρότητα, Αθήνα 1991)

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

ARNOS
Online Education

...Πράξεις Παιδείας!

B. ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Η Αθηνά στους στ. 185-190 έδωσε στον Οδυσσέα τρεις εντολές:

- α. να αποκαλύψει στον Τηλέμαχο την ταυτότητά του,
 - β. να σχεδιάσουν μαζί το φόνο των μνηστήρων,
 - γ. να κατεβούν στην πόλη (στο παλάτι)
- και μία υπόσχεση: ότι εκείνη θα βρίσκεται κοντά τους την ώρα της μάχης που προοικονομεί την επιτυχή έκβαση του σχεδίου της μνηστηροφονίας.

2. Να συγκρίνετε τον τρόπο με τον οποίο έγινε η αναγνώριση α. του Οδυσσέα από τον Τηλέμαχο (στ. 196-260) και β. του Ορέστη από την Ηλέκτρα (στο παραπάνω «παράλληλο κείμενο»). Τι διαπιστώνετε; (συμβουλευτείτε πρώτα το Δ΄ της 19ης Ενότητας, σελ. 119).

- Αν συγκρίνουμε τη διαδικασία της αναγνώρισης του Οδυσσέα από τον Τηλέμαχο με εκείνη της αναγνώρισης του Ορέστη από την Ηλέκτρα, διαπιστώνουμε τα ακόλουθα:
- α. Όλοι οι ήρωες (Οδυσσέας-Τηλέμαχος και Ορέστης-Ηλέκτρα) έχουν να ιδωθούν πολλά χρόνια.
 - β. Τόσο στην *Οδύσσεια* όσο και στο παραπάνω παράλληλο κείμενο, οι ήρωες είναι μόνοι τους στη σκηνή.
 - γ. Στην αναγνώριση του Οδυσσέα από τον Τηλέμαχο, η Αθηνά επαναφέρει τον Οδυσσέα στην πραγματική του μορφή και εκείνος αποκαλύπτεται στο γιο του, ενώ ο Ορέστης αποκαλύπτει στην αδελφή του την ταυτότητά του, χωρίς καμμία θεϊκή παρέμβαση.
 - δ. Τόσο ο Τηλέμαχος όσο και η Ηλέκτρα δεν πείθονται από τα λεγόμενα των προσώπων που έχουν απέναντί τους, αλλά εκφράζουν τη δυσπιστία τους.
 - ε. Ο Οδυσσέας, προκειμένου να πείσει τον Τηλέμαχο για την ταυτότητά του, παρουσιάζει αποδεικτικά στοιχεία. Στην ίδια ενέργεια προβαίνει και ο Ορέστης, ο οποίος παρουσιάζει στην Ηλέκτρα αποδεικτικά σημάδια και εκείνη πείθεται.
 - στ. Ο Τηλέμαχος πείθεται πως ο άνθρωπος που στέκει απέναντί του είναι ο πατέρας του, τον αγκαλιάζει και κλαίει μαζί του. Και η Ηλέκτρα, όντας πλέον σίγουρη πως έχει μπροστά της τον αγαπημένο της αδελφό, εκδηλώνει τα συναισθήματά της μέσα από έναν σπαρακτικό μονόλογο-θρήνο.
- Επομένως, ανάμεσα σε αυτές τις δύο αναγνωρίσεις, επισημαίνουμε τις δύο ακόλουθες βασικές ομοιότητες:
- α. Τόσο ο Τηλέμαχος όσο και η Ηλέκτρα δυσπιστούν.
 - β. Και οι δύο ήρωες τελικά πείθονται και προβαίνουν σε συναισθηματικές εκδηλώσεις.

3. Ποιες συναισθηματικές καταστάσεις ζει ο Τηλέμαχος μέχρι να αναγνωρίσει τον πατέρα του; και πώς μπορεί να δικαιολογηθούν;

Ο Τηλέμαχος αρχικά κυριεύεται από κατάπληξη και δέος, καθώς η αποκάλυψη της ταυτότητας του Οδυσσέα πραγματοποιείται πολύ ξαφνικά και με θαυμαστό τρόπο. Μολονότι τα λόγια του ήρωα είναι σαφή και ειλικρινή, ο γιος του δεν πείθεται, αλλά αμφιβάλλει και δυσπιστεί. Και μάλιστα ισχυρίζεται πως κάποιος θεός τον υποβάλλει σε δοκιμασία, αφού μια τέτοια μεταμόρφωση δεν θα μπορούσε σαφώς να την εμπνευστεί ένας θνητός. Η επιμονή ωστόσο του Οδυσσέα και η αναφορά του στη συνδρομή της Αθηνάς διαλύουν την αρχική δυσπιστία του Τηλέμαχου, ο οποίος τώρα αγκαλιάζει βουρκωμένος τον πατέρα του με σπαρακτική συγκίνηση, ανταποδίδοντας τις συναισθηματικές εκδηλώσεις που είχε δεχτεί προηγουμένως από εκείνον. Στη συνέχεια, πατέρας και γιος κλαίνε αγκαλιασμένοι για πολλή ώρα. Τα διαδοχικά αυτά συναισθήματα του Τηλέμαχου ακολουθούν γρήγορη εξέλιξη και το πέρασμα από τη δυσπιστία στην πίστη οφείλεται στη διαβεβαίωση του Οδυσσέα ότι η αλλαγή είναι θαύμα της θεάς, κάτι που δεν αφήνει περιθώρια για αμφιβολία και λειτουργεί καταλυτικά.

4. Στην παρομοίωση των στίχων 242-245 υπάρχει διαφορά στους όρους που παρομοιάζονται: οι αετοί θρηνούν επειδή έχασαν τα μικρά τους, ενώ ο Οδυσσέας κι ο Τηλέμαχος επειδή συναντήθηκαν. Πώς μπορεί να δικαιολογηθεί αυτή η διαφορά;

Στους στίχους 242-245, ο Οδυσσέας και ο Τηλέμαχος παρομοιάζονται από τον ποιητή με αετούς και γύπες που θρηνούν, επειδή οι κυνηγοί τους άρπαξαν τα μικρά πουλιά τους. Οι δύο άνδρες μάλιστα παρουσιάζονται να θρηνούν πιο σπαρακτικά και πιο δυνατά κι από πουλιά. Η διαφορά ανάμεσα στους δύο θρήνους βρίσκεται στην αιτία που τους έχει προκαλέσει: τα πουλιά θρηνούν εκδηλώνοντας τον πόνο της απώλειας, ενώ οι δύο άνδρες εκδηλώνοντας τη χαρά της αντάμωσης.

Βέβαια, η σύγκριση δεν είναι αταίριαστη, καθώς στην πραγματικότητα δεν συγκρίνονται τα αίτια των δύο θρήνων, αλλά η έντασή τους: ο θρήνος της απώλειας είναι πάντα έντονος, αλλά και το κλάμα της χαράς είναι εξίσου έντονο. Διακρίνουμε μια μικρή υπερβολή στη δεύτερη περίπτωση, καθώς η χαρά της αντάμωσης εκδηλώνεται μεν με δάκρυα, όχι όμως και με τόσο σπαρακτικό θρήνο, ενώ δεν διαρκεί και τόσο πολύ (Και θα μπορούσε ο οδυρμός τους να κρατήσει ώσπου να δύσει ο ήλιος). Ωστόσο, αυτή η υπερβολή στις συναισθηματικές εκδηλώσεις του Οδυσσέα και του Τηλέμαχου είναι απολύτως δικαιολογημένη, καθώς ο Τηλέμαχος, από τη μία πλευρά, βλέπει ουσιαστικά για πρώτη φορά τον πατέρα του, τον οποίο μέχρι εκείνη τη στιγμή θεωρούσε νεκρό, ενώ ο Οδυσσέας, από την άλλη, είχε αφήσει το μονάκριβο παιδί του όταν ακόμη εκείνο ήταν βρέφος, και το συναντά τώρα, ύστερα από είκοσι ολόκληρα χρόνια, ολόκληρον άνδρα. Δεν πρόκειται συνεπώς για μια απλή συνάντηση, της οποίας η χαρά μπορεί να εκδηλωθεί με λίγα δάκρυα. Και από την άποψη της ποιητικής τεχνικής βέβαια αυτή είναι μια πολύ σημαντική σκηνή, μια σκηνή-σταθμός, για την οποία ο ποιητής μας προετοιμάζει

ήδη από την αρχή του έπους. Αυτήν, επομένως, την αντάμωση ο Όμηρος δεν επιθυμεί να την προσπεράσει βιαστικά και υποτονικά, αλλά να την αποδώσει με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ένταση.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

Γ. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Συμπληρώστε τα ακόλουθα κενά με βάση τους στ. 298 κ.ε.

Το σχέδιο αντιμετώπισης των μνηστήρων προβλέπει:

- α. Ο Τηλέμαχος και ο Οδυσσέας-ζητιάνος να πάνε στο παλάτι: νωρίς το πρωί ο Τηλέμαχος και αργότερα ο «ζητιάνος», συνοδευόμενος από τον Εύμαιο.
- β. Ο Τηλέμαχος να υπομένει την κακομεταχείριση και το διασυρμό του «ζητιάνου» από τους μνηστήρες
- γ. και να μεταφέρει όλα τα όπλα που υπάρχουν στη μεγάλη αίθουσα στη γωνιά της πάνω κάμαρης.
- δ. Να μη μάθει κανένας ότι ο Οδυσσέας βρίσκεται στο παλάτι.
- ε. Να δοκιμάσουν μαζί τους δούλους και τις δούλες του παλατιού, για να διαπιστώσουν ποιοι παραμένουν πιστοί και ποιοι όχι, ώστε να γνωρίζουν ποιους μπορούν να εμπιστεύονται.

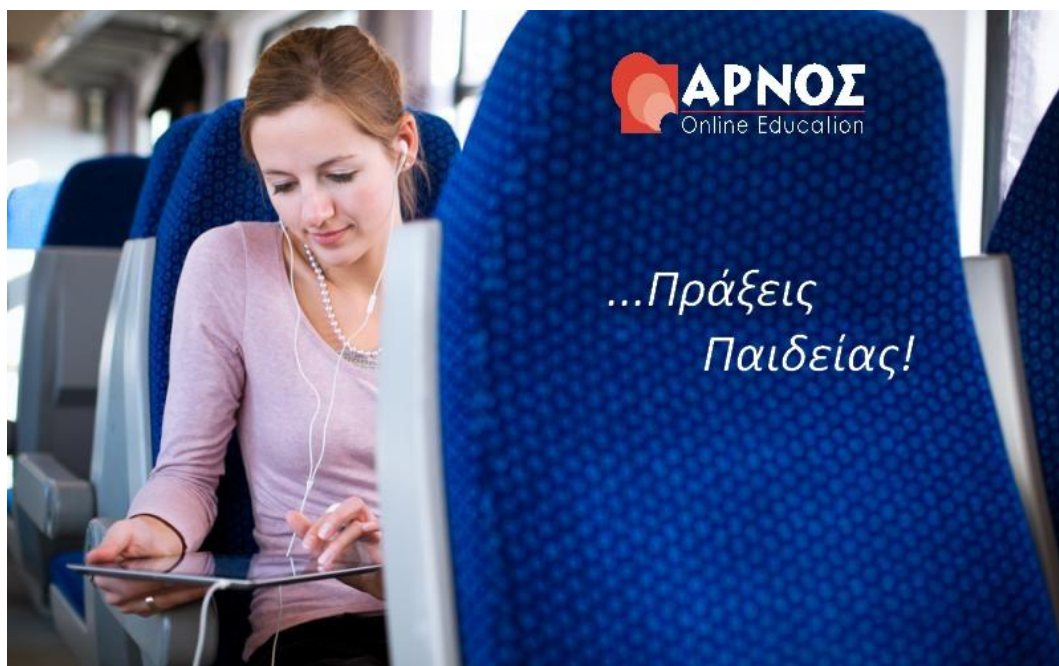
Ποια σημεία του σχεδίου αυτού επιβεβαιώνουν περισσότερο την προνοητικότητα του Οδυσσέα;

Τα σημεία αυτού του σχεδίου που επιβεβαιώνουν περισσότερο την προνοητικότητα του Οδυσσέα είναι η μεταφορά των όπλων, η μυστικότητα του σχεδίου και η δοκιμασία των δούλων.

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλόλογος

Φροντιστηριακό e-μάθημα

Γυμνάσιο: 9.000 μαθήματα με βίντεο-διδασκαλία
για όλο το σχολικό έτος **μόνο με 150 ευρώ!**

Μελέτη όπου, όποτε και όσο εσύ θες!

Διδάσκουμε μεθοδικά σε βίντεο τη θεωρία του σχολικού βιβλίου και λύνουμε όλες τις ασκήσεις

Δημιουργούμε συνεχώς νέα βίντεο με διδασκαλία
για τις εκπαιδευτικές σου απαιτήσεις

Παίζουμε και μαθαίνουμε με on line test αξιολόγησης
& SOS διαγωνίσματα προσομοίωσης για τις εξετάσεις

Λύνουμε απορίες ζωντανά on line καθημερινά 3 μ.μ. - 8 μ.μ.

...Πράξεις Παιδείας!